

СТ А Н О В И Щ Е

От: доц. д-р Петя Стефанова Неделева, преподавател в Департамент „Право“, Нов български университет, направление 3.6. Право, научна специалност „История на държавата и правото“.

Относно: конкурс за **доцент** по 3.6. Право, научна специалност „История на държавата и правото“ в Университет на национално и световно стопанство, публикуван в ДВ, бр. 4 от 12.01.2024 г.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Публичноправни науки“ на Юридическия факултет на УНСС, съгласно Решение на АС №6/ 13. 12. 2023 г.

Участвам в състава на научното жури по конкурса на основание чл. 25 от ЗРАСРБ и чл. 35 от ПОПКПНСЗАД на УНСС и съгласно Заповед № 530/ 29. 02. 2024 г. на Ректора на УНСС, решение на Катедрения съвет на катедра „Публичноправни науки“ (Протокол 1/ 30. 01. 2024 г.) и решение на Факултетния съвет на Юридическия факултет на УНСС (Протокол 1/ 16.02.2024 г.).

2. Кратка информация за кандидатите в конкурса

За участие в конкурса е подал документи един кандидат: гл. ас. д-р Нели Георгиева Радева, преподавател в Юридическия факултет на Университета за национално и световно стопанство, гр. София.

Нели Радева е родена през 1982 г. Средно образование завършва в ГПЧЕ „Петко Каравелов“, гр. Хасково (2000 г.). През 2005 г. успешно се дипломира в магистърска програма „Право“ на Университета за национално и световно стопанство гр. София. Има завършена бакалавърска степен по специалност „Счетоводство и контрол“ на същия университет (2006 г.). През 2009 г. завършва магистърска програма в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ – МП „Българска история в балканския и европейския югоизток“. Завършеното юридическо образование и допълнително придобитата магистърска степен от историческа програма дават отлични перспективи за развитие в областта на История на държавата и правото. Следващата естествена стъпка в образователната и квалификационна степен е съпътствана с изследователска и преподавателска дейност на кандидата. През 2018 г. на Нели Радева е присъдена образователната и научна степен ДОКТОР в Докторска

програма „История на правото“ на Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий“.

Заедно с преподавателската дейност Нели Радева развива успешна проектна дейност. Ръководител е на проект „Преводи на правни текстове и изграждане на модерния български правен език“ в периода 2021-2023 г. Участва в проект „Студентски практики“, както и в други проекти и инициативи на ЮФ.

Д-р Радева участва в организирането и провеждането на стажове на студенти от ЮФ на УНСС: в администрацията на Омбудсмана на Република България, в Софийски районен съд, по Граждански и Наказателен процес. За целта са приложени удостоверения.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

От приложените документи за участие в конкурса и доказателствата за тях е видно, че кандидатът гл. ас. д-р Нели Радева изпълнява както националните минимални изисквания съгласно ЗРАСРБ (чл.26) и Правилника за прилагането му (чл.1а, ал.1), така и завишените допълнителни изисквания за УНСС, съгласно ЗРАСРБ (чл.2б, ал.5) и Правилника за прилагането му (чл.1а, ал.2-3).

От гледна точка на количествените изисквания следва да се отбележи, че в представената Карта за изпълнение на количествените изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в УНСС са отбелязани 580 т. при минимално необходими 400 т. за изпълнение на минималните национални изисквания, както и 559,9 т. при минимално необходими 320 т. за изпълнение на допълнителните изисквания за УНСС.

Съгласно Картата за изпълнение на качествените изисквания за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ в УНСС, налице са доказателства за покриване на всички изисквания. В картата за качествени изисквания научният труд „По някои въпроси за българското обичайно наказателно право“ е посочен като хабилитационен на основание чл. 24, ал. 1, т. 3 от ЗРАСРБ. Публикацията представлява цялостно, всестранично и задълбочено изследване на основен проблем и представлява монография.

В препис-извлечение от Протокол №7 от редовно заседание на Съвета по хабилитация на УНСС, проведено на 03 ноември 2023 г. на основание чл.15 от Правилника за дейността на Съвета по хабилитация на УНСС, се представя решение на Съвета по хабилитация на УНСС. Съветът по хабилитация дава положително становище относно кандидатурата на гл. ас. д-р Нели Радева за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ в професионално направление 3.6. Право, научна специалност „История на държавата и правото“ по количествените изисквания за заемане на академични длъжности в УНСС. Според представеното решение се установява съответствие на количествените и качествените изисквания, приети от АС. Присъединявам се към положителното становище на Съвета по хабилитация на УНСС за кандидата.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

От представената автобиография е видно, че д-р Радева има необходимия преподавателски опит и преподава в Университета за национално и световно стопанство от 2008 г., като първоначално е асистент, а от началото на 2020 г. – главен асистент в Юридическия факултет на УНСС. Стажът като главен асистент е удостоверен с приложено Удостоверение за стаж от дирекция „Човешки ресурси“ в УНСС (Изх. № ЧР – 310/22. 02. 2024 г.). От приложена служебна бележка от дирекция „Учебна дейност“ (Изх. № УДОК 2103/ 22. 01. 2024 г.) е видно, че кандидатът има изпълнена значителна аудиторна заетост, като води часове по дисциплините „История на българската държава и право“, „Основи на правото“, „Обща теория на правото“, „История на държавата и правото“.

След публикуване на Постановление № 165 от 12 юли 2022 г. и приемане на нова Наредба за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“ (ДВ., бр. 55/ 15.7.2022 г.), през 2023 г. гл. ас. д-р Нели Радева е разработила нова учебна програма по задължителната учебна дисциплина „История на държавата и правото“, която се изучава от студенти в първи курс в МП „Право“ на ЮФ на УНСС. От протокола на КС на „Публичноправни науки“ е видно, че Радева е изготвила и предложила програма по избираемата дисциплина „Българско обичайно право“, която е приета от КС (Протокол №10/ 27.10.2023 г.).

Преподавателският опит на кандидата е в областта на обявения конкурс и напълно отговаря на изискванията за заемането на академичната длъжност „доцент“.

5. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

За участието си в конкурса кандидатът е представил хабилитационен труд, една студия, публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд и общо осемнадесет други публикации – статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни токове. Публикациите на кандидата са изцяло в областта на обявения конкурс.

Прави впечатление многообразието от проблеми от областта на История на държавата и правото, които кандидатът е обхванал в своите изследвания. Една студия и една статия са на английски език и са публикувани в чужбина. От представените доказателства е видно, че Нели Радева има траен интерес в областта на История на държавата и правото и по-специално в областта на история на наказателното право и обичайното право. Показателни в тази връзка са следните изследвания на кандидата, публикувани като статии и доклади: „Престъпленията против личността според обичайното право на балканските народи“, "De Jure" (под печат); „Статутът на жената според обичайното право и използваната терминология в народния говор (2023 г.); The French Legal System and Ottoman Criminal Law. – Aurea Iuris Romani (2022).; „Обичайното право в защита на личността и достойнството на човека и използваната

терминология в народния говор“ (2022); „Турският наказателен закон–опит за създаване на модерно законодателство“ (2021); „Приносът на Стефан Савов Бобчев за съхраняването на българското обичайно наказателно право“ (2021); „Приемане на Наказателния кодекс през 1968 г.“ (2020), както и представеният хабилитационен труд.

Кандидатът е изследвал различни значими въпроси от областта на история на държавата и правото, по-конкретно на обичайното право и историята на наказателното право, които в последствие са позволили разработването на хабилитационен труд, посветен на българското обичайно наказателно право. Публикувано през 2023 г., изследването с автор Нели Радева „По някои въпроси за българското обичайно право“ представлява монографичен труд върху значима тема от българското обичайно право.

Като дългогодишен преподавател по Българско обичайно право в Юридическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“, където преподавам, не мога да не споделя своето задоволство от факта, че млад учен проявява интерес към корените на българското право и изследва различни аспекти от българското обичайно наказателно право. Темата за обичайното право, толкова популярна в годините на изграждане на Третата българска държава и нейното законодателство, през последните 60-70 години е недостатъчно изследвана. Вероятно причината е тясната връзка между обичайното право и религиозните вярвания, което е в противоречие с атеистичната политика на социалистическа България и крайният афинитет към европейското право на демократична България след 1989 г.

Хабилитационният труд на д-р Радева има класическа структура от четири глави, увод, заключение и приложена библиография в общ обем от 264 страници. В изследването има 534 позовавания под линия. Използвана е разностранна и богата литература - сборници, монографии, студии и изследвания, което свидетелства за добро познаване на съществуващата литература и добросъвестно отбелязване на отношението и постиженията на други автори, работили върху дадената проблематика.

Съвсем естествено е следван хронологическият подход, като авторът се стреми да проследи и анализира развитието на българското обичайно право от периода преди създаването на Българската държава до първите години след Освобождението. Приложение намират интердисциплинарния подход, съчетан с методите на сравнителния, историческия, правния и критичен анализ. В началото на изследването Радева разглежда значението на думата обичай, връзката между обичай и закон, значението на обичайното право и на неговото приложно поле, показва зараждането и развитието на обичайното право и неговото влияние върху писаното средновековно законодателство на балканските страни, част от което се прилага и сред българското население през периода на Първа и Втора българска държава (Глава I).

Класическите изследователи на българското обичайно право съсредоточават своето внимание върху развитието и приложението на българското обичайно право през периода на османското владичество, време, когато българският народ остава без своя държава, а обичайното право е един от стълбовете на българския народ.

Следвайки тази традиция Нели Радева съсредоточава своето изследване върху османския период (Глава II), като изследва не само особеностите на българското обичайно и конкретно обичайното наказателно право, но прави сравнителни анализи с отделни институти на обичайното право, прилагано сред сърби, албанци, черногорци, румънци, в региона на Битоля, Охрид, Прилеп, Велес и др. в резултат на което извежда своите изводи и обобщения, които са принос към изследването на българското обичайно право (Глава III).

В края на изследването е направен преглед на видовете престъпления и наказания според българското обичайно право (Глава IV), като са представени и анализирани през призмата на обичайното право понятия като вина, опит, съучастие, неизбежна отбрана, субект на престъплението и др.

6. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси на кандидатите

Безспорен факт е, че българското обичайно право е неразделна част, значим елемент от историята на българската държава и право.

В своето изследване „По някои въпроси за българското обичайно наказателно право“ Нели Радева проследява същността и развитието на различни значими институти на обичайното наказателно право, като представя обичайни правила, санкционирани от държавата, разглежда приложението на характерните елементи на обичайното право, на базата на сравнително изследване с обичайното право на други балкански и славянски страни достига до интересни изводи за приложението на обичайното право, неговото влияние върху писаното право, значението му от създаването на българската държава до периода след Освобождението.

В приложените статии и монография са включени значими теми, полезни за всички, които проявяват интерес към обичайното право, като се проследява неговото влияние и приложение сред населението през различни исторически периоди – от формирането на българската държава до периода след Освобождението. Естествен център на изследванията е българският народ и обичайното право като регулатор на обществените отношения сред българите. Принос е и изясняване на интересни от съвременна гледна точка и малко изследвани въпроси като статутът на жената според обичайното право, престъпленията против личността в контекста на обичайното право на балканските народи, както и актуални теми като защита на достойнството и личността през призмата на обичайното право, които са развити в отделни изследвания и публикувани като статии. Прави впечатление, че кандидатът разглежда значими съвременни въпроси и търси отговори в мъдростта на българския народ и другите балкански народи, запечатана в обичайното право.

7. Основни критични бележки и препоръки

Изследователската работа е дълъг и нелек творчески процес. Изследователят е

своеобразен експериментатор и откривател. Той „сортира“ наличната информация, анализира я и реализира своите обобщения, хипотези и заключения, които аргументира. Бих препоръчала на д-р Радева да бъде по-смела в своите търсения, да не се страхува да достига до край в своите изводи, да бъде все така иновативна, креативна и да продължи и задълбочи изследванията си върху българското обичайно право.

В тази връзка интерес представлява влиянието, което оказва обичайното право върху реципираното българско следосвобожденско законодателство и наложените под негов натиск промени в някои писани закони, чиито разпоредби влизат в сериозни противоречия с обичайните разбирания и традиционни практики на българския народ. Пример за това е Законът за наследството от 1890 г. и извършените в него промени под натиска на обичайните разбирания от 1896 г. и 1906 г.

Направените по-горе препоръки не засягат изцяло положителното ми впечатление от представените материали и дейност на кандидата за обявения конкурс за „доцент“.

8. Заключение

Представените за конкурса материали показват, че кандидатурата на гл. ас. д-р Нели Радева отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, както и на вътрешните изисквания на УНСС. Хабилизационният труд и приложените публикации на кандидата разкриват необходимото ниво на научното творчество и потенциал за значими бъдещи постижения в областта на Историята на държавата и правото.

Въз основа на цялостната дейност на кандидата считам, че гл. ас. д-р Нели Радева притежава всички необходими качества, преподавателски и научно-изследователски опит за заемането на академичната длъжност „доцент“ и предлагам научното жури да приеме решение, с което да предложи на Научния съвет на ЮФ на УНСС, гл. ас. д-р Нели Радева да бъде избрана на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, научна специалност „История на държавата и правото“.

22.04.2024 г., гр. София

Подпис:

STATEMENT

From: Assoc. Prof. Dr. Petya Stefanova Nedeleva, lecturer at New Bulgarian University, department 3.6. Law, scientific specialty "History of the State and Law".

Concerning: Competition for „Associate Professor“ in the field of higher education 3.6. Law, scientific field "History of the State and Law" at the University of National and World Economy, published in the State Gazette issue. 4 of 12.01.2024

1. Competition information

The competition has been announced for the needs of the Department of "Public Law Sciences" at the Faculty of Law of the UNWE, according to a Decision of the AC No. 6/ 13. 12. 2023.

I participate in the composition of the scientific jury for the competition on the basis of Art. 25 to the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (LDASRB) and Art. 35 of the Regulation of UNWE and according to Order No. 530/ 29. 02. 2024 of the Rector of UNWE, decision of the Departmental Council of the "Public Law Sciences" Department (Protocol 1/ 30. 01. 2024) and decision of the Faculty Council of the Faculty of Law at the UNWE (Protocol 1/ 16.02.2024).

2. Short information about the candidate in the competition

The candidate that submitted documents for participation in the competition: Neli Georgieva Radeva, Assistant Professor, lecturer at the Faculty of Law of the University of National and World Economy, Sofia.

Neli Radeva was born in 1982. She completed her secondary school education at Petko Karavelov Secondary School, Haskovo (2000). In 2005, she successfully graduated from the Master's Program "Law" at the University of National and World Economy, Sofia. She has completed bachelor's degree in "Accounting and Control" from the same university (2006). In 2009, she completed a Master's Program at the "Paisii Hilendarski" University of Plovdiv - MD "Bulgarian History in the Balkans and the European Southeast". Completed Legal Education and the additionally acquired Master's Degree from a history program which provides excellent prospects for development in the field of State History and Law. The next natural step in the educational and qualification degree is accompanied by the research and teaching activity of the candidate. In 2018, Neli Radeva was awarded the educational and scientific degree DOCTOR in the Doctoral program "History of Law" of the University of Veliko Tarnovo "St. St. Cyril and Methodius".

Along with the teaching activity, Neli Radeva developed a successful project activity. She is the Head of the Project "Translations of Legal Texts and Development of the Modern Bulgarian Legal Language" in the period 2021-2023. She participates in the project "Student Practices", as well as in other projects and initiatives of the Faculty of Law.

Dr. Radeva participated in the organization and implementation of internships for students from the Faculty of Law of the UNWE: in the administration of the Ombudsman of the Republic of Bulgaria, in the Sofia District Court, in Civil and Criminal Procedure. Certificates are attached for this purpose.

3. Fulfillment of the requirements for occupation of the Academic Position "Associate Professor"

From the attached documents for participation in the competition and the evidence for them, it is clear that the candidate Neli Radeva, Assistant Professor, fulfills both the national minimum requirements according to the the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (art. 2b) and the Regulations for its implementation (art. 1a, para. 1), as well as the increased additional requirements for UNWE, according to the Act (art. 2b, para .5) and the Regulations for its implementation (art. 1a, par. 2-3).

From the point of view of the quantitative requirements, it should be noted that in the presented Map for the fulfillment of the quantitative requirements for occupying the academic position "Associate Professor" at UNWE, 580 points are marked with the minimum required 400 points to fulfill the minimum national requirements, as well as 559.9 points with a minimum of 320 points required to fulfill the additional requirements for the UNWE.

According to the Map for the fulfillment of the qualitative requirements for occupying the academic position of DOCTOR at UNWE, there is enough evidence for meeting all requirements. In the Map for qualitative requirements, the scientific work "On some Issues of Bulgarian Customary Criminal Law" is listed as Habilitation based on Art. 24, para. 1, item 3 of the the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria. The publication is a complete, comprehensive and in-depth study of a major problem and constitutes a monograph.

In a transcript-excerpt from Protocol No. 7 of a regular meeting of the Habilitation Council of the UNWE, held on November 03, 2023 on the basis of Article 15 of the Regulations for the Activities of the Habilitation Council of the UNWE a decision of the Habilitation Council of the UNWE is presented. The Habilitation Council gives a positive opinion on the candidacy of Assistant Professor, Dr. Neli Radeva, for participation in a competition for the occupation of an academic position "Associate Professor" in the Professional Direction 3.6. Law, scientific specialty "History of the State and Law" according to the quantitative requirements for occupying academic positions at UNWE. According to the presented decision, conformity of the quantitative and qualitative requirements adopted by the Academic Council (AC) is established. I agree with the positive opinion of the Habilitation Council of the UNWE for the candidate.

4. Evaluation of Educational and Teaching and Learning Activity

From the presented CV, it is clear that Dr. Radeva has the necessary teaching experience and has been teaching at the University of National and World Economy since 2008, initially as an Assistant, and from the beginning of 2020 - the Chief Assistant at the

Faculty of Law of the UNWE. The Internship as a Chief Assistant is certified with an attached Certificate of Internship from the Human Resources Directorate at UNWE (Exh. No. CR - 310/22. 02. 2024). From the attached official note from the "Educational Activity" Directorate (Exh. No. UDOK 2103/ 22. 01. 2024) it is clear that the candidate has a significant hour workload, leading classes in the disciplines "History of the Bulgarian State and Law", "Fundamentals of Law", "General Theory of Law", "History of the State and Law".

After the adoption of Decree No. 165 of July 12, 2022 on the adoption of a new Ordinance on the Uniform State Requirements for acquiring a Higher Education Degree in the specialty "Law" and professional qualification "Lawyer" (Official Gazette, No. 55/ 15.7.2022), in 2023 Assistant Professor Neli Radeva, PhD, has developed a new curriculum for the compulsory course "History of the State and Law", which is studied by students in the first year of the Faculty of Law of the Faculty of Law of the UNWE. It is evident from the protocol of the Faculty Council (FC) of "Public Law Sciences" that Radeva prepared and proposed a program for the optional discipline "Bulgarian Customary Law", which was accepted by the FC (Protocol No. 10/ 27.10.2023).

The candidate's teaching experience is in the field of the announced competition and fully meets the requirements for the occupation of the academic position "Associate Professor".

5. Brief Description of the Presented Scientific Works/Publications

For her participation in the competition, the candidate submitted a habilitation thesis, one study, a published book based on a defended dissertation work and a total of eighteen other publications - articles and reports published in non-refereed peer-reviewed journals or in edited collective volumes. The candidate's publications are entirely in the field of the announced competition.

The variety of problems from the field of State History and Law, which the candidate has covered in her studies, is impressive. One study and one article are in English and have been published abroad. From the evidence presented, it is clear that Neli Radeva has an abiding interest in the field of History of The State and Law, and in particular in the field of History of Criminal Law and Common Law. In this regard, the following studies of the candidate, published as articles and reports, are indicative: "Crimes Against the Person under the Customary Law of the Balkan Peoples", "De Jure" (in press); "The Status of Women in Customary Law and Vernacular Terminology (2023); The French Legal System and Ottoman Criminal Law. – Aurea Iuris Romani (2022).; "Customary Law in the Protection of the Person and Dignity of the Person and the Terminology used in the Vernacular" (2022); "The Turkish Penal Code – an attempt to create modern legislation" (2021); "The contribution of Stefan Savov Bobchev to the Preservation of Bulgarian Customary Criminal Law" (2021); "Adoption of the Penal Code in 1968" (2020), as well as the presented habilitation thesis.

The candidate has researched various significant issues in the field of History of the State and Law, more specifically of Common Law and the History of Criminal Law, which

subsequently enabled the development of a habilitation thesis dedicated to Bulgarian Customary Criminal Law. Published in 2023, the study with author Neli Radeva "On some Questions about Bulgarian Customary Law" is a monographic work on a significant topic of Bulgarian Customary Law.

As a long-time lecturer of Bulgarian Customary Law at the Faculty of Law of PU "Paisiy Hilendarski", where I teach, I cannot but share my satisfaction with the fact that a young scholar shows interest in the roots of Bulgarian law and researched various aspects of Bulgarian Customary Criminal Law. The topic of Customary Law, so popular in the years of building the Third Bulgarian State and its Legislation, has been insufficiently researched in the last 60-70 years. The reason is probably the close connection between Customary Law and religious beliefs, which is in contradiction with the atheistic politics of socialist Bulgaria and the extreme affinity to European law of democratic Bulgaria after 1989.

Dr. Radeva's habilitation thesis has a classic structure of four chapters, an introduction, a conclusion and an attached bibliography in a total volume of 264 pages. There are 534 footnotes in the study. A diverse and rich literature was used - collections, monographs, studies and researches, which testifies to a good knowledge of the existing literature and a conscientious note of the attitude and achievements of other authors who worked on the given issue.

Quite naturally, the chronological approach has been followed, as the author seeks to trace and analyze the development of Bulgarian Customary Law from the period before the establishment of the Bulgarian state to the first years after the Liberation. Interdisciplinary approach combined with the methods of comparative, historical, legal and critical analysis are applied. At the beginning of the study, Radeva examines the meaning of the word "Custom", the relationship between Custom and Law, the meaning of Customary Law and its field of application, shows the origin and development of Customary Law and its influence on the written Medieval Legislation of the Balkan countries, part of which was also applied among the Bulgarian population during the period of the First and Second Bulgarian States (Chapter I).

Classical researchers of Bulgarian Customary Law focus their attention on the development and application of Bulgarian Customary Law during the period of Ottoman rule, a time when the Bulgarian people remained without their own state, and Customary Law was one of the pillars of the Bulgarian people. Following this tradition, Neli Radeva focuses her research on the Ottoman period (Chapter II), by researching not only the peculiarities of Bulgarian Customary and specifically Customary Criminal Law, but also making comparative analyzes with individual institutes of Customary Law applied among Serbs, Albanians, Montenegrins, Romanians, in the region of Bitola, Ohrid, Prilep, Veles, etc. as a result of which he draws her conclusions and generalizations, which are a contribution to the study of Bulgarian Customary Law (Chapter III).

At the end of the study, an overview of the types of crimes and punishments according to Bulgarian Customary Law (Chapter IV) was made, and concepts such as guilt,

experience, complicity, inevitable defense, subject of the crime, etc. were presented and analyzed through the prism of customary law.

6. Synthesized Evaluation of the Basic Scientific and Scientifically-Applied Contributions of the Candidate

It is an indisputable fact that Bulgarian Customary Law is an integral part, a significant element of the history of the Bulgarian State and Law.

In her study "On some Questions about Bulgarian Customary Criminal Law", Neli Radeva traces the nature and development of various significant institutions of Customary Criminal Law, presenting Customary Rules sanctioned by the state, examining the application of the characteristic elements of Customary Law, on the basis of a comparative study with the Customary Law of other Balkan and Slavic countries, it reaches interesting conclusions about the application of Customary Law, its influence on written law, its importance from the creation of the Bulgarian state to the period after the Liberation.

The attached articles and monograph include significant topics useful for all who are interested in Customary Law, tracing its influence and application among the population during different historical periods - from the formation of the Bulgarian state to the period after the Liberation. A natural center of research is the Bulgarian people and Customary Law as a regulator of public relations among Bulgarians. A contribution is also the clarification of interesting from a modern point of view and little researched issues such as the status of women according to Customary Law, crimes against the person in the context of the Customary Law of the Balkan peoples, as well as current topics such as the protection of dignity and personality through the prism of Customary Law, which are developed in separate studies and published as articles. It is noteworthy that the candidate examines significant contemporary issues and seeks answers in the wisdom of the Bulgarian people and other Balkan peoples, sealed in Customary Law.

7. Basic Critical Notes and Recommendations

Research work is a long and difficult creative process. The researcher is kind of an experimenter and discoverer. She "sorts" the available information, analyzes it and realizes her generalizations, hypotheses and conclusions, which she argues out. I would recommend Dr. Radeva to be bolder in her searches, not to be afraid to reach the end in her conclusions, to be always innovative, creative and to continue and deepen her research on Bulgarian Customary Law.

In this regard, of interest is the influence that Common Law has on the received Bulgarian post-liberation legislation and the changes imposed under its pressure in some written Laws, the Provisions of which are in serious contradiction with the common understandings and traditional practices of the Bulgarian people. An example of this is the Succession Act of 1890 and the changes made to it under the pressure of the customary understandings of 1896 and 1906.

The recommendations made above do not affect my entirely positive impression of the presented materials and activity of the candidate for the announced competition for

"Associate Professor".

8. Conclusion

The materials presented for the competition show that the candidacy of Assistant Professor Neli Radeva, PhD, meets the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for the Implementation of the Act, as well as the internal requirements of the UNWE. The habilitation thesis and the candidate's attached publications reveal the necessary level of scientific creativity and potential for significant future achievements in the field of State History and Law.

Based on the overall activity of the candidate, I believe that Assistant Professor Neli Radeva has all the necessary qualities, teaching and research experience to occupy the academic position of "Associate Professor" and I suggest that the scientific jury take a decision to propose to the Scientific Council of the Faculty of Science of the UNWE, Chief Assistant Dr. Neli Radeva to be elected to the academic position of "Associate Professor - Docent" in the field of Higher Education 3. Social, Economic and Legal Sciences, Professional Direction 3.6. Law, scientific field "History of the State and Law".

22.04.2024, Sofia

Signature: